

פרוטוקול מס' 16/ג'

מישיבת וועדת העבודה

מיום ד', י"ט באדר ב' תשי"ד - 24.3.1954
(בשעה 9.00)

נכחו :
ע. גוברין - היו"ר
ב. צ. הראל
ז. סברסקי
י. דיפתין
א. שוסטק
ר. שרי...
א. חנוכי

מוזמנים:

ז. סוזיב - סגן שר המסחר והתעשייה.
מר הדס - מטעם משרד המסחר והתעשייה.
מר מאירוביץ ()
מר סכרדלוב ()
מר שטיינהאור (נציגי התעשייה המסחרותית.
מר גורן ()
מר מרגולין ()

חסרו:
ר. בסחובי
א. וילנסקה
פ. חמדאן
ק. כהנא
ח. למרן
א. סטופ
ם. קלמר

סדר-היום: המשך הדיון על אפשרויות התעסוקה בתעשייה.

היו"ר ע. גוברין:

פנתח את הישיבה,

לאחר ששמענו בשבוע שעבר את באי-כוח התעשייה, ביקשנו לזמוע גם את באי-כוח ההסתדרותית באותו ענין - מה בכוחה של התעשייה ההסתדרותית לפעול בכדי להעלות השנה את מספר הטועסקים, בין אם בייצור בשביל השוק המקומי ובין אם בייצור למען ייצוא, במה, לדעתכם, צריכה הממשלה לסייע לתעשייה ההסתדרותית בכדי שתעמוד במשימה הזאת ועל מה צריכה הוועדה להמליץ בפני הכנסת ובפני הממשלה כחומר זה.

מר מאירוביץ:

למרות ה...ים שהתעשייה נמצאה בהם בשנה האחרונה - מצד אחד, צמצום השוק המקומי, ומצד שני, אי-בהירות באפשרויות הייצוא - נמצא כי ישנה עוד אפשרות להגדיל את מספר הפועלים בתעשייה ההסתדרותית במספרים די ניכרים. את הדברים האלה אנחנו יכולים לאמר גם על יסוד הנסיון של השנה הקודמת. אם נשווה את מספר העובדים בסוף 1953 לעומת מספר העובדים בתעשייה שלנו בסוף 1952, נמצא גידול אבסולוטי למרות שהיו מפעלים שפלטו פועלים, התעשייה סיגלה את עצמה לדרישות השוק ע"כ שהתחילה לייצר מוצרים חדשים, היא התחילה גם בייצוא, ובעיקר פיתחה תעשיות חדשות אשר מוצריהן באו במקום מוצרי הייצוא.

לאור הקו הזה, יש לנו הבטחון כי ישנה אפשרות להגדיל את מספר העובדים בתעשיות שונות גם בשנה זו, אבל זה מותנה בתנאים אשר בלעדיהם ברור, כי לא רק שפספר העובדים לא יגדל, כי אם יש גם חשש לפליטה, ואומר מה הם התנאים:

הסרינויות הפיננסיות של הממשלה בשנתיים האחרונות גרמה לכך, שהאפשרויות הכספיות הצטמצמו במידה כזאת שאין אפשרות גם לתעשיות הקיימות להמשיך בייצורן מבלעדי חנינות להן עזרה כספית להגדלת ההון החוזר, הקטנת האסראי גרמה לכך, שגם כוח הקנייה אם כי הוא קיים הוא בכל זאת נמנע או לא ממהר לשלם בעד הזמנותיו, בשעה שלפני שנים אהיה היתה זכותם של הקונים אצל בעלי התעשייה די גדולה, היום המצב הוא הפוך, גרוב המפעלים יש לנו מלאי גדול של סחורות, כלאי הדרוש לצורך המקומי, אבל הקונים אינם ממהרים לקנותו, מחכים עד שהמצרך נחוץ להם ומשלמים בתנאים די קשים. המצב הזה הביא את התעשייה שלנו לידי חנאים, שאם לא חנינות אפשרות כספית נוספת של הון חוזר, לא רק שלא נוכל לקלוט פועלים, אלא יז חשש לפליטה. אולם אם חנינות העזרה הזאת, אנו רואים במפעלים הקיימים אפשרות להעסקת פועלים נוספים, ע"כ שהמפעלים יחאימו את עצמם לדרישות השוק.

התנאי השני והעיקרי הוא - עמדה ברורה יותר מצד הממשלה בענין הייצוא, אמנם, נתכשרנו שבמשך השנה החולפת גדל הייצוא התעשייתי, אבל אני מרשה לעצמי להגיד, כי אם שהושג הוא דבר מאוד קוניוקטורלי, חוששני שהממשלה עוד לא קבעה לעצמה מה הן הדרכים היעילות והנכונות של הייצוא הישראלי, ואניא דוגמה:

יש לנו וויכוח מתמיד עם הממשלה על הערכת השוק הטורקי, אחז המקורות החשובים לקליטת תוצרת ישראלית. ידוע לפי הסטטיסטיקה שארצות הקלירינג טורקיה ופינלנד קלטו 60% מהייצוא התעשייתי. מזה החלק הארי בחלקה של טורקיה, אני חושש - הלואי שאחבדה - כי השנה לא נייצא לטורקיה אפילו מחצית הכמות

ע.ע.

שייצאנו בשנה שעברה, כבר עברו שלושה חדשים מאז 1954, ועד היום עוד אין לנו רשיון ייבוא אחד מסורקיה, (סגן יר המסחר והתעשייה: יש), מספטמבר האיסה הממשלה הסורקית את נתנת רשיונות הייבוא, ומה שהיא נותנת כיום היא נוחתת בצמצום רב, לא כפי שנתנה בעבר.

אנסה ברשותכם לנתח, לפי הבנתי, מה היו הסיבות לכך. הממשלה קבעה לסורקיה דיסטריקט של 10% ארצות לא מעטות בעלות וותק ונסיון רב בייצוא תעשייתי מתחרות אתנו על השוק הסורקי - כי זהו אחד השווקים הטבעיים לקליטת מוצרי תעשייה - ואם אנו צריכים להתחרות עם ארצות אלה, עלינו לפחות למכור תוצרת כאותה האיכות ובאותו המחיר שארצות אלו מציעות, אם אנחנו צריכים לשלם דיסטריקט של 10%, או שהצרכן הסורקי צריך לשלם יותר או שהייצואן הישראלי צריך להפסיד. בעבר, כל זמן שלסורקים לא היו מקורות קנייה אחרים, הם קנו מאתנו במחירים שדרשנו. היום אנו יודעים שהם בודקים כל חשבון. יש מקרים של תעשיות שקיומן תלוי במידה רבה בייצוא, והנה הוויצו להם מסורקיה כי במחירים שהם מציעים לא יוכלו לקנות, כי הם גבוהים יותר מהמחירים שמציעים תעשיינים מארצות אחרות. אינני יודע מה הוא החישוב שלהדיסטריקט אומרים לנו שהדולר-קלירינג אינו שווה יותר, אם זוהי העמדה - ואינני יודע אם יש משהו היכול להראות לתעשייה שווקים אחרים לייצוא - אני חושש שכמויות הייצוא בשנה זו לא יהיו כל כך גדולות כפי שהיו בשנה שעברה. אנני חושב שצריך פעם לברר את בעיות הייצוא ולתח גם ליצרן אפשרות להביע את דעתו. אינני חושב שאפשר לגשת לבעיית הייצוא רק מנקודת מבט פיסקלית כספית, כל ארץ אחרת נותנת לתעשיינים פרמיות גדולות למטרת כיבוש שווקים, צריך לשקול מה חשוב יותר למדינה - רווח לאוצר ע"י עיסקה משולשת בסורקיה ועי"ז לחסום את הדרך לייצוא ישראלי, או ייצוא ישראלי ורווח קטן יותר לאוצר. זוהי בעיה שצריך פעם לברר.

העזרה השלישית שהממשלה צריכה לתת לתעשייה בכדי שתוכל לקלוט פועלים נוספים היא - ביקורת גדולה יותר על מוצרי ייבוא המתחרים במוצרת הארץ. אנחנו יודעים, כי מדי פעם בפעם מביאים מלוחים של מוצרים המתחרים באופן קשה בתעשייה המקומית, וכמובן שכל ייבוא כזה לא מוסיף תעסוקה, כי אם גורע.

אלה הם שלושת התנאים להגדלת אפשרויות התעסוקה בתעשייה, אבל נראה לנו שלא צריך להסתפק בזה, אנחנו חושבים, שעוד יש מקום לתעשיות חדשות העשויות לקלוט מאות רבות של פועלים. יש לנו רשימה של מוצרים שסרם מיוצרים בארץ, תעשיות יסוד שיש להן חשיבות למשק המדינה ושבעזרה כספית של הממשלה אפשר להקים במשך השנה הזאת, חלק גדול מהמכוונות הדרושות לתעשיות אלה כבר נמצא בארץ, ורק מתוך חוסר הטימון הדרוש להשקעות אי-אפשר היה להפעילן. אם תינתן העזרה הכספית טעד הממשלה, אפשר רק מתוך הרשימה להקים תעשיות שתעסקנה בכך בשנה כ-1000 איש בתעשייה ההסתדרותית.

יודעה לי למכם: התעשייה ההסתדרותית עשויה כמסך שנת התקציב הנוכחי, אם תינתן לה העזרה לפז המעסיקים שצינתי, לקלוט כ-1500-1800 איש בתעשיות הקיימות וכ-1000 איש בתעשיות חדשות.

סדר סברדלוב:

אני רוצה להדגיש רק כמה נקודות
מתוך הדברים הכלליים שמסר חברנו

מאירוביץ בשם כל התעשייה ההסתדרותית.

שאלת ההלוואות להון חוזר היא אחת
השאלות החשובות ביותר, אם לא יבואו לעזרת המפעלים בעניין זה,
קיימת סכנה של פליטת פועלים, אם המזמינים אינם מסהירים
להזמין את הסחורות אלא ברגע האחרון, וגם אז לא נותנים מזומנים
כי אם שטרות לתקופה של למעלה משנה, כמובן המפעלים אינם יכולים
לעמוד בזה, היה לי הכבוד להשתתף בכירור עם אנשי ממשלה חיוכים
בליחט לאחר המפעלים, כאיר אחד הקידים האחראיים אמר, כי מה
שעזרה הממשלה למפעל הזה היה מאוחר מדי ומועט מדי, גם דברים סעיף
אלה מוכרחים לעכב את קליטת הפועלים.

אני רוצה להדגיש עוד דבר: נאמר כאן

כצורה כללית, כי צריך להקדיש יתר חיומת לב לבעיית תוצרת הארץ,
לא להביא מוצרים מהחוץ, בעניין זה אני רוצה להביא שתי דוגמאות:
(1) ייבוא שמן מוכן, אנחנו נלחמים בעניין זה שנים, ומעניין שאיש
לא אמר לנו מעולם: לא, ולמעשה הדבר בכל זאת נעשה, (2) חברה אחת
הטילה על עצמה פיתוח מצרך מתאים ונחוץ לארץ - פשתן. יחד עם זאת,
אנחנו מחפשים בשביל הפשתן "דוקים בחו"ל, ובכל זאת מביאה הממשלה
מאות טונות של פשתן מחו"ל. (סגן יר המסחר והתעשייה: אולם בררנו
שהבעיה היא קצת אחרת) איר מקווח: יסיעלה בידי להוכיח זאת.

חברי מאירוביץ דיבר על בעיית הייצוא,

אולם ברצוני לעמוד על עוד אספקט - חקירת "דוקים, קיבלנו בזמן
האחרון סכתפי תהלות וחשבחות על הפשתן שלנו, אולם הדבר הוא מקרי,
מפני שכמה מאנשי החברה עברו ככמה ארצות, הביאו דוגמאות
וקיבלו הזמנות. התעשייה עצמה איננה יכולה להטיל על עצמה את כל
העול של חקירת "דוקים, בלי כל ספק, צריכה הממשלה לבוא לעזרתה.

עוד דבר שלא הוזכר, מפני שהוא אינו

דבר כולל, הוא קיים רק במסגרות מסויימים, אנחנו עוסקים הרבה
מאוד בעיבוד מצרי החקלאות שלנו, כגון: צמר, פשתן וכן הלאה.
לפעמים, ביחוד כאשר אנחנו עוסקים בייצוא, יש מקרים של פער בין
מה שהתעשייה בהתאמות מכטיטלית יכולה לשלם לחקלאי לבין מה שהחקלאי
צריך לקבל בעד עבודתו. אפשר, כטובן, לחקור אם התעשייה התאמצה עד
קצה הגבול האפשרי או אם החקלאי לקח באמת את המחיר המינימלי
האפשרי, אבל אין שום ספק שפער זה קיים, והממשלה צריכה לבוא
לעזרה בשטח זה, כי גם דבר זה משפיע בעקיפין על התעסוקה.

לכסוף, למרות כל הבעיות הציבונו,

אנחנו בכל זאת מחפשים כל מיני אפשרויות לייצוא, ואנחנו יכולים
להצביע על כמה דברים מעודדים. למשל: עד לפני שנה לא ידעו על
הצמר שלנו בחו"ל, ועכשיו יצרנו לו יח טוב בבורסה בלונדון.
אנחנו עושים מאמצים רבים בכיוון זה גם בקשר למוצרי שמן.

מר שטיינהאור:

ברצוני להוסיף רק כמה הערות בשם

המסדוק של ההסתדרות העובדה והקואופרציה

היצרנית.

אחד הסימנים הבולטים כעת ביותר הוא הצמצום באשראי, אשר מצמצם במידה רבה את אפשרות הייצור השוטף ואספקה שוטפת, המפעלים נאלצים להשיג את אספקתם בחומר גלם מהיד לפה, אין להם אפשרות להניח מלאי מספיק והם תלויים במידה רבה בתנודות השוק. השגת הכספים כריבית גבוהה מאוד מייקרת את הוצאות הייצור וגורמת לתנאים גרועים להחזרות בשיווק, אם לא תינתן למפעלים עזרה בהון חוזר ואשראי, יאלצו לצמצם את הייצור.

מי שהספיק לראות לפני שבועיים את התערוכה החקלאית שהתקיימה בחיפה, ראה בהתפעלות רבה את ההישגים הגדולים שאליהם הגיעה התעשייה, ודוקא של המפעלים שלנו, בייצור ציוד חקלאי שלפני 4-5 שנים בכלל לא היה ידוע, ושכמשך שנים מעטות התפתח במספרים גדולים. דוקא בענף זה איפה שיש צורך להתאים את הכלים החקלאיים לתנאים המיוחדים בארץ, איפה שאין אפשרות לייצור המוני אלא צריך להתחיל בהתחלה צנועה מאוד ואחרי נסיונות רבים להגיע אח"כ להישגים - יש צורך בעידוד ע"י מתן אשראי, המפעלים לא יוכלו להזיל את הייצור ולא יוכלו לשרת את החקלאות שבשבילה הם פועלים, אם לא יקבלו את העידוד, דוקא בסעיף הציוד החקלאי אנחנו נתקלים מפעם לפעם בתופעות שברגע האחרון מגיע משלוח של כלים חקלאיים מחו"ל אשר הופך את תכניות הייצור של המפעלים הקיימים, אשר גורם לכך שהמוצרים האלה, אשר לייצורם השקיעו המפעלים שנים רבות של עבודה, אין להם כל אפשרויות להתחרות.

החללנו בשנים האחרונות לספל גם בייצוא. ישראל רכשה לה יש טוב בשטח ההמטרה וההשקאה, פיתחנו קשרים טובים עם הארצות הסמוכות, הצלחנו לחדור לשוק הטורקי, אך אנו רואים שכנה רבה בהתפתחות שחלה בזמן האחרון, הצלחנו לקבל את הסכמת מניסטריון החקלאות הטורקי להכללת מוצרי ההמטרה וההשקאה שלנו בתכנית 5 השנים שנקבעה לאיכר הטורקי.

בשבועות האחרונות ניסינו לחדור לארץ

חדשה, ליוון, בקשר לחכניה השקאה של 6000 דונם שהשתתפנו במכרז פוטבי, היינו צריכים לקחת בחשבון את הדיסאג'ו של 10% בקלירינג היווני, לפרות זאת חשבנו שהצעותינו מתקבלות על הדעת, אך נודע לנו שהאוסטרים יקבלו את המכרז, כי ממשלת אוסטריה נותנת פרמיה למטרה זו, הם מוכרים את סחורותיהם למטה ממחיר הקרן, כי ע"י קבלת מכרז זה יש להם אפשרות להרחיב את פעולתם.

פעולות המסדוק מעסיקות כרגע 2500

פועלים, יש לנו תכניות להרחבת מפעלים, להקמת מפעלים חדשים להשלמת המעגל של המוצרים שעבורם אנחנו מיועדים, זאת אומרת, ייצור ציוד חקלאי שעוד כה לא היה מיוצר בארץ, אנו חושבים שע"י עזרה מתאימה נוכל לקלוט בקלות עוד 500 פועלים, הן במפעלים הקיימים והן במפעלים החדשים.

ע.ע.

מר סרגולין:

אדבר בעיקר לטובת מפעלים חדשים,
שעל-ידם אפשר יהיה להגדיל את התעסוקה

אנחנו עובדים כבר שנתיים במפעל לצנורות,

ומייצרים צנורות להסקאה מטיב מעולה. יש באפיקי החלל לייצר הרבה יותר מהכמות שאנו מייצרים, אולם איננו עושים זאת מפני שהארץ איננה קולטת. מקורם היה בהוג שאם מישהו רצה להזמין צנורות היה מסור אקרדטיב וממכה עד לקבלת הצנורות, כיום היצרן צריך לקנות את החסרים, לייצר את הצנורות ולהיות גם מחסנאי, הוא סאטסן את הצנורות שהוא מייצר, מפני שכל אחד יודע שהצנורות ישנם ויוכל להזמיןם מתי שירצה, יש לנו סלאי עצום של צנורות, וזה מכביר עלינו מאוד.

אנחנו מקווים לגמור עד סוף 1954

מפעל שני לייצור צנורות קטנים ומגוונים, אשר צריך לסיים סרייה של הצנורות בארץ. אנחנו מתקשים מאוד בגמר בניית המפעל, והרי במידה שנגמור מהר יותר את הקמתו, נוכל להעסיק יותר פועלים.

בשנת 1950 קנינו ציוד להחכת פלדה.

80-90% של הציוד הזה כבר נמצא בארץ כאבן חסין לה הופכין, ומאותו טעם גם לא מחילים להציב את המכונות. בינתיים סוכרים פסולת ברזל לחו"ל, והחסורה בדולרים ייצטרכו לשלם בעד ברזל שיצטרכו להכניס. כאשר המפעל יתחיל בייצורו חיה הרבה יותר גדולה מזו שאנו מקבלים עתה בשביל פסולת הברזל, כך שיצא שכרנו בהפסדנו. אם יחנו לנו אפיקים לגמור את הקמת המפעל, זה יוסיף תעסוקה, זה יוסיף תעשיית יסוד בארץ, זה גם יתן עזרה למפעל שכבר החחיל לעבוד ולעת עתה נמצא במצב לא נוח במקצת, היות ואח בולי הברזל שהוא צריך עליו להביא מחו"ל. כרגע אנו מייצרים צנורות עם תפר. המפעל השני צריך לייצר צנורות בלי תפר.

ישנם בארץ בחי חרושת שונים הקיימים

זמן רב, וכמובן שיש להם ציוד מיושן. ע"י תוספת ציוד אפשר היה לייצר בארץ מוצרים רבים, שהיו חוסכים לנו הוצאות במטבע זר.

שחי יאלות:

ש. בז'רנו:

(1) בקשר להון החוזר בשביל הגדלת

התעסוקה, האם אתם בדעה שאפשר להצמיד את נתינת האשראי למספר ימי העבודה שיחווטו עי"כ?

(2) בקשר לייצוא, האם יש לכם הצעות

ביחס למדיניות שהממשלה צריכה לנקוט על מנת להגדיל את התעסוקה בייצור המיועד לייצוא?

(1) דיברתם על כך שחסר לכם הון

היו"ר ע. גונברין:

להשקעות. ככל התעשיות, אין לי ספק

שגם התעשייה ההסתדרותית הרוויחה נימנים הטובים. היכך ההון הזה ומדוע לא נשאר ממנו בהון חוזר?

(2) כאשר אתם אומרים הון חוזר,

מה פירוש הדבר, הלוואות? ואם הלוואות, לכמה זמן?

3) התאוננתם על כך שבתחומים זונים מסויכים להביא מוצרים מוגמרים, לעומת זאת אנחנו יומעים, כי באותם המקרים שהייבוא נסגר ע"י הממשלה כדי לעזור לתעשייה, התעשייה ללא הברל או הורסדה את הטיב או העלתה את המחירים, האלתי היא: מה הן הערובות הכלכליות ההחעייה מכל הסוגים יכולה לתת לוועדת העבודה של הכנסת אם הממשלה תטבע את הייבוא?

4) אני רוצה להרחיב את השאלה שאל חבר הכנסת בז'רנו. שמענו גם מפי באי-כוח החאחרות בעלי התעשייה ואנחנו יומעים גם מכאן, אם התעשייה תקבל הון חוזר, הון היקעה והון אשראי, תוכל לקלוט מספר מסויים של פועלים. בניה יימצאו הסכומים ונניח שוועדת העבודה חמליץ על כך והממשלה תקבל את התלצתה; מה היא הערובה הקונקרטיית אחת ממליצים עליה שאמנם ייקלטו הפועלים הנוספים?

מר גורן: יו"ר הוועדה יאל היכן הרווחים שלנו מהימים הטובים, התעשייה ההסתדרותית בכל הסקטורים לא בנתה אף פעם מחוד המוכן. כאשר היחה לנו לירה בנינו בעד 10 לירות, לא היו לנו רזרבות כי המסכנו בהשקעות, וכל פעם יותר ויותר, תמיד בנינו על חשבון העתיד, ואם היו לנו שנים טובות, הרחבנו את מפעלינו, כך שהרווחים אצלנו ישנם, הם בעין אולי יותר מאשר אצל סקטור אחר, אינני יודע אם התשובה הזאת מספקת, אבל זוהי האמת.

אשר להלוואות להשקעות, לא מדובר על כך שהממשלה חיתן את מלוא הכסף הדרוש להשקעות. איננו מכששים שהממשלה תימן לנו את הכסף הדרוש להקמת מפעלים חדשים, מדובר על הטלת מפעלים שחסר לנו הכסף לכך. מדובר בהלוואות לזמן ארוך - 10 שנים או קרוב לכך.

לעומת זאת, ההלוואות להון חוזר הן מסוג אחר, לא לזמן כה ארוך. אם מדברים על קליטה נוספת של פועלים, צריכה להיות מידה מסוימת של פיקוח, שהסכום הדרוש לקליטה נוספת לא יינתן בבת אחת ולמפרע, הוא צריך להינתן תוך תקופת הקליטה ולאחר הוכחה שבאמת זיקלטו פועלים נוספים. כמובן, ישנה גם שאלה של מניעת פליטה. זוהי שאלה רצינית מאוד, כי היתה פליטה גם בתעשייה ההסתדרותית, צריך לשמור מאוד שתחת הנימוק של מניעת פליטה לא ינוצל הכסף המיועד לקליטה נוספת.

אני מחייב מאוד את שאלת הייצוא, אולם לעתים קרובות אנו נתקלים באי-הבנה, ביחוד מצד האוצר. אומרים לנו: מדוע אתם נדחקים כולכם לשווקים של ארצות זרות לנו איתן הסכמי קלירינג, חפנו לשווקים חפזיים. עליכם לדעת, כי ארצות אירופה סגורות בפנינו מאחר שיש ביניהן הסכמי קלירינג, אין לנו תעשיות יסוד כאלו היכולות להתחרות בתעשיות מפותחות. היפוש שווקים חפזיים בשביל התעשייה שלנו הוא תפקיד גדול, אבל אינו קל כל כך. בעצם, תעשייתנו היא בראשית צעדיה, אין לנו עוד מה ליצא במידה כזאת שנוכל להתחרות בתעשיות מפותחות בטיב התוצרת ובמחירה. במשך 15 השנים האחרונות קולקלנו במשח בשח זה. השנתיים האחרונות נותנות סימנים להתחלת הבראת התעשייה שלנו, להתחלת קיום תעשייה ואפשרות של נסיון לצאת לשווקי חוץ, אולם ענין הייצוא מחייב הרבה יותר עידוד משהוא ניתן כיום. וכמובן, העידוד הזה מותנה במה שהתעשייה נותנת לארץ, בערך המוסף הניתן לארץ, אולי צריכה להיות מחלקה מיוחדת

ע.ע.

במסלה לכריכת הדברים האלה, יכול להיות שישיגם עסקי-ייצוא היכולות לשאת דיסאג'יו גדול יותר מ-10%, ולעומת זאת ישנם מוצרי תעשייה הנותנים ערך מוסף גדול ושאינם יכולים לסבול גם דיסאג'יו של 10%. מדינה הכחילה בייצוא צריכה לנקוט מדיניות גמישה יותר, מסייעת יותר לייצוא, תוך בדיקה שהדבר לא ינוצל לרעה. במסך השנתיים האלו התקדמנו מאוד בכיוון ליציאה לשוקי חוץ, והעניין הזה רציני מאוד לעתידנו בארץ ולעתיד תעשייתנו.

עוד הערה בקשר לשאלת יו"ר הוועדה - ההגנה על חוצרת הארץ. עניין השמירה על חוצרת הארץ יומניעת ייבוא מוצרים מוגמרים, אם דבר זה ינוצל ע"י בעל תעשייה זה או אחר, היוצא מהכלל רק מחזק את הכלל שיש צורך בפיקוח מטעם הממשלה, אבל אין טפק שאיננו יכולים לא לעשות את המוטל עלינו בשטח זה.

סר מאירוביץ:

נשאלה השאלה, מהי הערובה לכך שהכספים אשר ינחנו לתעשייה להשקעות ינוצלו בדרך כזאת שיוסיפו העסוקה, אשר לכספים שינחנו למפעלים חדשים, הערובה ברורה - משלמים במידה שהמפעל מתקדם וכבר בהקמת המפעל נוצרת העסוקה.

אשר להצמדת ההון החוזר להבטחה הזאת, אני חושב שלא תוכלו לקבל הבטחה כזאת. הדברים צריכים להיות ברורים: המצב בתעשייה אינו יציב, ישנן ירידות יותר מאשר עליות. הביקוש המקומי צומצם וישנה אי-בהירות ביחס לייצוא, לא תוכלו לאמר לבעל-תעשייה: תסדרת ההון החוזר שאנו נוחנים לך, עליך להתחייב להעסיק מספר מסויים של פועלים, למרות שמחר לא יהיה לו למי לסכור את חוצרתו, קשה לחת ערובה כזאת, אבל צריך להיות ברור שאם העזרה לא חיינתן יש חשש לפליטת פועלים, העזרה הזאת צריכה להינתן בכדי למנוע פליטה, והיא צריכה להינתן מתוך בחינת כל מפעל אם הוא יכול לקיים את הבטחותיו.

סר בז'רנו שאל מה הן הצעותינו בקשר לסדיניות הייצוא, אני חושב שהמדיניות צריכה להיות בכיוון של דאגה לתעסוקה ולא לעיסקות, צריך לחדול לאמר, כי עיסקה אחת או שתיים חשובה יותר מכל ענייני הייצוא, אם מדיניות הייצוא תהיה מדיניות של דאגה לתעסוקה, ויחדלו למדוד זאת ברווח כזה או אחר, אני חושב שנוכל לכבוש שווקים.

אני רוצה להוסיף כמה מלים בקשר לרווחים. התשובה לשאלה, היכן הרווחים מהימים הטובים, יכולה להינתן עי"כ שתבדוקו, למשל, את השקעות "סולל בונה" במפעלים חדשים בשנים אלו לעומת הרווחים מהשנים הקודמות. השקענו כספים רבים במפעלי יסוד.

אם אנו מבקשים הלוואות מהממשלה להשקעות חדשות, איננו מתכוונים שהמימון כולו יעשה ע"י הממשלה. יש לנו ציוד, שהשקענו בו כספים רבים, ואנו רוצים שהממשלה תעזור לנו להפעיל את הציוד הזה בכדי להגדיל את התעסוקה.

סדר סגור לזיב:

מני רוצה להתעכב על שתי השאלות
המחרונות של יו"ר הוועדה.

1. איך אפשר להבטיח, כי הכספים
שניתנו לתעשייה יביאו להגדלת התעסוקה? ברגע זה אין לי מה להציע,
אם כי מני מבין שצריכה להיות ערובה מסויימת, כלומר, מני מקבל
את עצם הרעיון, ועל הפרטים אפשר לדון. ברמה לי, שהפעל הבודד
יוכל לתת ערובות מספיקות יותר מאשר התעשייה בכללותה.

2. דובר על כך, כי הפסקת זיבום
מוצרים סובסידים עלולה להביא לידי ניצול לרעה ע"י התעשיינים,
אשר יורידו את הטיב או יעלו את המחירים. עצם הרעיון אינו מסתיר
עצמו מערכו ומחשיבותו היוצאת מהכלל. צריך רק לחפש ערובות למניעת
ניצול כזה.

הנחלט להמשיך את הדיון ולטפוע את
את הערות סגן סר המסחר והתעשייה
בישיבה הבאה, שתתקיים ביום ד'
31.3.54 בשעה 9.00 לפנ"הצ.

ש ר נ ר ת :

עלינו לבחור בוועדה מסותפת של
וועדת הכספים וועדת העבודה לעניני
השיכון במעברות.

היו"ר ע. גוברין:

הנחלט לתת ליו"ר הוועדה רשות להרכיב
במשך היום את רשימת חברי וועדת
העבודה שיסתתפו בוועדת המסנה,
ולתקשר עם יו"ר וועדת הכספים
בקר לרשימת חברי וועדת הכספים
שיסתתפו בוועדה.

(הישיבה נבעלה בשעה 11.15)